

**KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15- 2016-
00001**

**A jó kormányzást megalapozó
közszolgálat-fejlesztés**

„Monitoring és értékelés”

Hajdu Szilvia

**Nemzeti Közszolgálati
Egyetem**

SZÉCHENYI 2020

**MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA**

**Európai Unió
Európai Szociális
Alap**

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TARTALOM

BEVEZETÉS

MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉS DEFINÍCIÓ

MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉS ESZKÖZEI: INDIKÁTOROK

MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉS A GYAKORLATBAN

VISSZACSATOLÁS: EREDMÉNYESSÉGMÉRÉSI KERET

BEVEZETÉS

Az ún. **eredményorientált végrehajtás térnyerése:**

- 2007-2013: abszorpciós nyomás
- az „új”, 2014-2020-as időszakra való felkészülés keretében napirendre kerültek a Regionális Politika eredményességét vitató kérdések: valóban csökkentek-e a fejlettségbeli különbségek az új és régi tagállamok között, mire fordították a tagállamok a rendelkezésre álló forrásokat, továbbá, a finanszírozott beavatkozások valóban hozzájárultak-e egy versenyképesebb Európához, és volt-e valós hozzáadott értéke a végrehajtott fejlesztéseknek.
- az előző időszakban az eredményalapú fejlesztéspolitikai működés feltételei nem álltak általánosan rendelkezésre, sem a tagállamok, sem az Európai Bizottság szintjén: kötelező jelleggel sem negatív, sem pozitív ösztönzők nem voltak beépítve a végrehajtási szabályozásba, amik az eredményorientált szemléletet erősítették volna

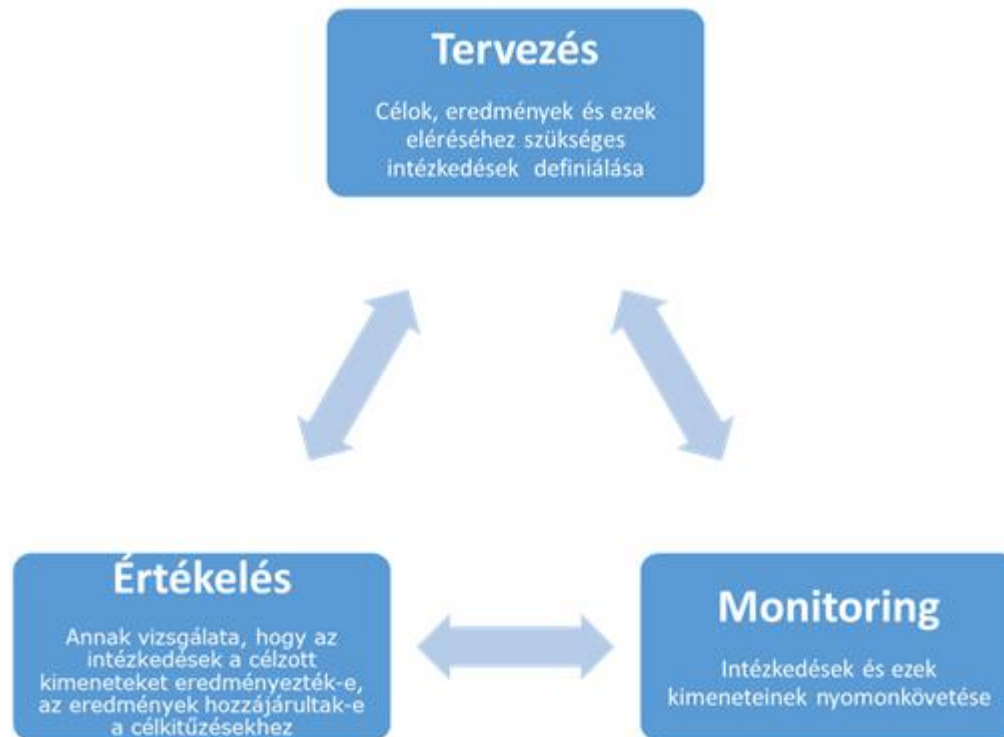
2014-2020: EREDMÉNYORIENTÁLT VÉGREHAJTÁS

Működése: a múltbéli eseményekből leszűrhető tapasztalok összevetése a jelen időben zajló folyamatokkal (**monitoring és értékelés**), valamint ezek felhasználása a jövőbeni célok megalapozásához, kialakításához (tervezés).

Az eredményorientáció a fejlesztéspolitikai programok minőségének garantálásához járul hozzá, az alábbi folyamatokon keresztül:

- tervezzük meg a céljainkat, és a célok eléréséhez szükséges intézkedéseket (tervezés),
- az intézkedéseket hajtsuk végre,
- **kövessük nyomon az intézkedések kimeneteit és a céljaink elérésének alakulását (monitoring),**
- **vizsgáljuk meg, hogy az intézkedéseink kimenetei és a célokban elért eredmények között van-e kapcsolat (értékelés),**
- amennyiben szükséges, korrigáljuk az intézkedéseket annak megfelelően, hogy az intézkedéseink a célokhoz való hozzájárulásuk tekintetében még hatékonyabbak legyenek, majd
- tervezzük újra a célok eléréséhez szükséges intézkedéseket (tervezés)...
- Stb. . .

2014-2020: EREDMÉNYORIENTÁLT VÉGREHAJTÁS

A három tevékenység: monitoring, értékelés és tervezés elválaszthatatlanok egymástól, hiszen a tervezés keretében meghatározott célok nélkül a monitoring és értékelés keretében nem tudnánk, hol tartunk a megvalósításban, nem tudnánk mihez visszacsatolni, míg a monitoring és értékelés keretében begyűjtendő tapasztalatok nélkül nem tudnánk megtervezni a jövőbeni célokat, intézkedéseket.

MONITORING DEFINÍCIÓ

A monitoring kifejezés etimológiailag a latin *monēo*: figyelmeztetni szóból származik (ami valamire vagy valakire utal, aki figyelmeztet).

A monitoring a gyakorlatban nyomonkövetést jelent, amin keresztül a döntéshozók folyamatos visszajelzést kapnak arról, hogy a beavatkozások inputjai és (vagyis a rendelkezésre álló erőforrások) hogyan teljesítenek az előírányzott kimenetek szempontjából, illetve a kimenetek hogyan teljesítenek az elvárt szinthez képest.

A monitoring esetében a kérdés nem (csak) az, hogy „megtörténtek-e a beavatkozások”, hanem leginkább, hogy „a megtörtént beavatkozások hogyan viszonyulnak az előttünk álló célokhoz”.

ÉRTÉKELÉS DEFINÍCIÓ

Az értékelés szó angol megfelelője (evaluation) a francia évaluer szóból ered, amelynek jelentése „megtalálni valamiének az értékét”, vagy „értékel”.

A fejlesztéspolitikában értékelés alatt folyamatban lévő vagy már lezajlott beavatkozások vizsgálatát értjük, abból a szempontból, hogy a vizsgált beavatkozás elérte-e a célját, vagy másképpen fogalmazva: volt-e hatása.

Az értékelés irányulhat egy beavatkozásra, de akár egy programra, akár egy stratégiára is.

[Ugyanakkor itt nem foglalkozunk a projektértékeléssel, mivel a hazai fejlesztéspolitikában ez a pályázók projektjeinek kiválasztási szempontrendszer szerinti vizsgálatát takarja, így ez nem tekinthető értékelési tevékenységnek.]

MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉS ≠ ELLENŐRZÉS

Az ellenőrzés szabályalapú vizsgálatot jelent, vagyis azt, hogy egy projekt, beavatkozás vagy program a szabályoknak, rendelkezéseknek megfelelően került-e megvalósításra.

Az eredményorientált megközelítés ugyanakkor - ahogy fent említettük – a programok minőségi megfelelőségét garantálja és nem szabályszerű megfelelőségét.

A két elv megfér egymás mellett, amennyiben sem az eredményorientáció, sem a szabályszerűség igénye nem lép túl hatáskörén, és nem megy a másik rovására.

INDIKÁTOROK

Az indikátor szó a latinból származik, az indicere ige jelentése „kifejt, rámutat”.

Főbb elvárások:

- Legyen érvényes és jelentéssel bíró (releváns).
- Legyen érzékeny és specifikus a vizsgált jelenség szempontjából. (Az érzékenység arra utal, hogy a vizsgált jelenség változására képes legyen érzékenyen reagálni.)
- Legyen statisztikailag is helytálló, megbízható + legyen hosszabb távra (is) konzisztens (ellentmondásmentes).
- Legyen érthető és könnyen interpretálható.
- Legyen időszerű, időben rendelkezésre álló, naprakész.
- Kapcsolódjon a felmerülő és sürgető társadalmi-gazdasági kérdésekhez, a politikai döntésekhez.

PÉLDA NEM MEGFELELŐ INDIKÁTOROKRA

Indikátor	Mértékegység	Bázisérték	Bázis év	Célérték 2022	Adat forrása
KKV termelékenység: BHÉ / alkalmazott	EUR / alkalmazott	20 000	2012	15-15%-os növekedés	KSH
Biztonságérzet kiválasztott térségekben	a lakosság biztonságérzete, 1-10-es skálán kifejezve, ahol 1 a nagyon biztonságos	6	2013	2-3	kérdőív

INDIKÁTOROK TÍPUSAI

Output indikátorok: a beavatkozások közvetlen kimenetét mérik, és ebből adódóan függetlenek a külső tényezőktől.

- A projektekre vonatkozóan általában előre megadott és kötelező output indikátor vállalásokat ír elő az irányító hatóság (ezeket a támogatási felhívás tartalmazza), a kedvezményezett nem dönthet szabadon arról, hogy milyen indikátorokat kíván teljesíteni a projektjével
- a rájuk vonatkozó adatszolgáltatást a kedvezményezett saját adatai alapján teljesíteni tudja, tekintettel arra, hogy az indikátor teljesítése közvetlenül a projekttel függ össze
- teljesítésére a kedvezményezett a támogatás fejében vállalást tesz: amennyiben a kedvezményezett a projektjére vonatkozó output-/teljesítményindikátor célértéket 75% alatt teljesíti, a jelenlegi hazai szabályozás alapján köteles visszafizetni a megítélt támogatás arányos részét
- Az output-/teljesítményindikátorok bázisértéke a beavatkozás indulásakor 0, célértéke pedig az OP-ban kerül meghatározásra beruházási prioritás szinten, illetve projektek esetében a kedvezményezett támogatási szerződésében vagy támogatói okiratában.

INDIKÁTOROK TÍPUSAI

Eredmény indikátorok: nem közvetlenül a projektek kimeneteléhez kapcsolódnak, hanem egy olyan gazdasági, társadalmi, környezeti mutatót fejeznek ki, amelyek megváltoztatására a beavatkozások és a beavatkozások keretében finanszírozott projektek kimenetei irányulnak.

- a bennük mért változás nem csak a fejlesztéspolitikai beavatkozások hatására történik, hanem más, a fejlesztéspolitika szempontjából külső hatások is szerepet játszanak az értéke alakulásában
- kedvezményezettől jövő adatszolgáltatásban nem lehet bekérni, illetve kifejezetten nem lehet számon kérni, mivel a kedvezményezett nem tudja befolyásolni az eredményindikátor alakulását
- jellemzően külső, már meglévő, elérhető adatbázisokból nyerhetők ki
- Célértékeik specifikus célonként kerültek meghatározásra a fejlesztési programokban, bázisértéküket, amihez képest a bennük történt elmozdulást mérni lehet, a fejlesztési program írásakor elérhető legutolsó adatbázis alapján kell megadni
- Az eredményindikátorokra nem szükséges számszerűsített célértéket megadni a fejlesztési programokban (ez alól azonban kivételt képeznek az ESZA közös eredményindikátorok)

INDIKÁTOROK FAJTÁI

Program-specifikus indikátorok: Ha nem írja elő uniós jogszabály egy indikátor használatát, ún. program-specifikus indikátorokról van szó.

- Ezeket az irányító hatóság határozza meg,
- jellemzően olyan output-és/vagy eredményindikátorok, amelyet az Európai Bizottság nem mér, de a hazai stratégiák és fejlesztési programok monitorozása szempontjából az irányító hatóságnak vagy szakpolitikai felelősnek relevánsak.

INDIKÁTOROK FAJTÁI

Közös indikátorok: Azok az indikátorokat, amelyekről az Európai Bizottságnak adatot kell szolgáltatni.

- minden tagállam releváns fejlesztési programjában kötelezően alkalmazásra kerülnek
- Annak érdekében, hogy adatot lehessen szolgáltatni róluk a Bizottságnak, a felhívásokban az alkalmazásuk kötelező (ellentétben a program-specifikus indikátorokkal), vagyis a kedvezményezetteknek kötelező adatot szolgáltatni ezekről az indikátorokról
- A közös indikátorokat az alap-specifikus rendeletek, illetve a Bizottság által kiadott delegált aktusok mellékletei tartalmazzák,
- ERFA és KA esetében a közös indikátorok listája csak output indikátorokat tartalmaz,
- míg ESZA esetében a közös indikátorok tartalmazznak eredményindikátorokat is,
- továbbá az EMVA és ETHA esetében a közös indikátorok kontextus indikátorokat, EMVA esetében továbbá célindikátorokat is tartalmazznak.

MONITORING A GYAKORLATBAN

1. Meghatározott időközönként és meghatározott tartalommal szükséges rendszeres jelentéseket benyújtani a Bizottságnak (**jelentéstétel**),
2. Pénzügyi indikátorokról rendszeresen jelenteni kell a Bizottságnak akár a jelentéstétel keretében, akár más formában (**nyomonkövetés**),
3. A programok előrehaladását program-szintű Monitoring Bizottságnak kell megtárgyalnia (**Monitoring Bizottságok**), továbbá
4. A Bizottság és a tagállam között rendszeres egyeztetéseket szükséges szervezni a programokban elért előrehaladás áttekintésére (**éves felülvizsgálati ülés**).

JELENTÉSTÉTEL: ÉVES JELENTÉS

A tagállamoknak minden év május 31-ig éves végrehajtási jelentést kell benyújtaniuk az Európai Bizottságnak 2016 és 2023. között, az EMVA esetében a határidő minden évben június 30.

- Az éves végrehajtási jelentések kulcsfontosságú információkat tartalmaznak a program és annak prioritásai végrehajtásáról, kiemelten a pénzügyi adatokra, a közös és a program-specifikus indikátorokra és ezek számszerűsített célértékeire.
- Az éves végrehajtási jelentésekhez fejlesztési programonként kell elkészíteni. Az éves jelentésekben az információkat a programok releváns programozási szintjén (prioritási tengely, beruházási priorítás, specifikus cél, intézkedés) kell megadni.
- Az éves és záró végrehajtási jelentések nyilvánosak, illetve az irányító hatóság köteles az éves jelentések tartalmából készült, állampolgároknak szóló összefoglalót is készíteni (külön dokumentumként, az éves, illetve záró végrehajtási jelentés mellékleteként).

JELENTÉSTÉTEL: ELŐREHALADÁSI JELENTÉS

Az éves jelentések mellett 2017-ben és 2019-ben ún. előrehaladási jelentést (2007-2013-ban stratégiai jelentést) is be kell nyújtaniuk a tagállamoknak.

- A tagállamok fejlesztési szükségleteiben a partnerségi megállapodás elfogadása óta bekövetkezett változások;
- Végrehajtották-e a Partnerségi Megállapodás elfogadása napján nem teljesített előzetes feltételeket,
- A kedvezményezettekre háruló adminisztratív terhek csökkentése vonatkozásában hozott intézkedések és elért előrehaladás;
- A partnerek által a partnerségi megállapodás végrehajtásában betöltött szerep;
- A horizontális elvek és szakpolitikai célkitűzések alkalmazásával összefüggésben hozott intézkedések összefoglalása.

NYOMONKÖVETÉS

ERFA, ESZA, KA finanszírozású programok esetében a tagállamok negyedévente, minden év január 31-ig, július 31-ig és október 31-ig elektronikus úton továbbítják a Bizottság számára minden egyes program esetében, prioritási tengelyek és ESB alapok szerint a következőket:

- A műveletek összes költségét és elszámolható közkiadását, illetve a támogatásra kiválasztott projektek számát;
- A kedvezményezettek által az irányító hatóság felé elszámolt összes elszámolható kiadást.

A január 31-ig továbbított adatokat ERFA, KA és ESZA finanszírozású programok esetében ún. beavatkozási kategóriák szerinti bontásban is szükséges továbbítani a Bizottság részére.

A beavatkozási kategóriáknak több típusa van:

beavatkozási terület, finanszírozási forma, területi dimenzió, területi végrehajtási mechanizmusok, ESZA másodlagos téma dimenziója, gazdasági tevékenység, elhelyezkedés. tematikus célkitűzések.

MONITORING BIZOTTSÁGOK

A monitoring keretében végzett adatgyűjtésnek a programok előrehaladásáról és ezen adatok jelentésekbe foglalásának nem lenne különösebb értelme, amennyiben ezeket az információkat ne tárgyalná meg egy döntéshozó fórum, és az információk alapján leszűrhető következtetések alapján nem történnek beavatkozások a programok végrehajtásában:

- A programok végrehajtása során program szintű monitoring bizottságokat működtetnek a tagállamok
- A monitoring-bizottság évente legalább egyszer ülésezik (a magyar fejlesztési programok monitoring bizottságai általában évente kétszer üléseznek), és felülvizsgálja a program végrehajtását és a célkitűzései elérésének előrehaladását,
- A monitoring-bizottság észrevételeket tehet az irányító hatóság számára a program végrehajtása és értékelése tekintetében. A monitoring-bizottság az észrevételei eredményeképpen hozott intézkedéseket folyamatosan nyomon követi,
- Minden monitoring-bizottság kidolgozza és elfogadja a saját eljárási szabályzatát az érintett tagállam intézményi, jogi és pénzügyi keretével összhangban.

MONITORING BIZOTTSÁGOK FELADATAI

Témakör	Alap	Feladatkör
A műveletek kiválasztásához használt módszerek és kritériumok	ESZA, ERFA, KA, ETHA	Jóváhagyó
	EMVA	Konzultációs
Az éves végrehajtási jelentések és a záró végrehajtási jelentések	ESZA, ERFA, KA, EMVA, ETHA	Jóváhagyó
A program értékelési terve és az értékelési terv módosításai	ESZA, ERFA, KA	Jóváhagyó
	EMVA, ETHA	Konzultációs
A program kommunikációs stratégiája és a stratégia módosításai	ESZA, ERFA, KA	Jóváhagyó
Az irányító hatóság által a program módosítására tett javaslatok	ESZA, ERFA, KA	Jóváhagyó
Az előfeltételek teljesítéséhez kapcsolódóan a program keretében végrehajtott azon intézkedések vizsgálata, amelyek az irányító hatóság felelősségi körébe tartoznak	EMVA, ETHA, EMVA	Konzultációs

PM SZINTŰ MONITORING BIZOTTSÁG

A tagállamnak lehetősége van arra, hogy egynél több, ESB-alapokból társfinanszírozott program vonatkozásában egyetlen monitoring-bizottságot hozzon létre. Magyarország élt ezzel a lehetőséggel, és a Partnerségi Megállapodás (PM) szintjén is létrehozott monitoring bizottságot.

- A PM szintű monitoring bizottság biztosítja az ESB-alapokból finanszírozott programok közötti összhangot és koordinációt, valamint Partnerségi Megállapodásban meghatározott célkitűzések, valamint a horizontális elvek és politikák teljesülését a végrehajtás során.
- Minden program döntéshozói értesüljenek a közös, általános érvényű intézkedésekről és azokat érvényesítsék a saját hatáskörükbe tartozó fejlesztési programok végrehajtása során, valamint széles körben biztosítsák a fejlesztés programok keretében felhasznált pénzügyi források átláthatóságát.

ÉVES FELÜLVIZSGÁLATI ÜLÉS

Az éves felülvizsgálati ülés abban különbözik a monitoring bizottsági ülésektől, hogy amikor kötelező a megtartásuk, vagyis 2017-ben és 2019-ben, akkor az összes tagállami fejlesztési programmal kell foglalkoznia, vagyis ellentétben a monitoring bizottsággal, nem egy-egy program előrehaladását állítja a középpontba.

Míg a monitoring bizottság elnöki tisztségét a tagállam (irányító hatóság) tölti be, addig az éves felülvizsgálati ülésen a Bizottság elnököl. Ennek gyakorlati jelentősége pedig abban áll, hogy utóbbin tehát a Bizottság határozza meg a napirendet és a témákat.

ÉRTÉKELÉS A GYAKORLATBAN

1. A tagállamok kötelesek ex-ante értékeléseket és a programidőszak alatt on-going értékeléseket készítenek, a programok kidolgozása minőségének és végrehajtásának a javítása érdekében, valamint eredményességük, hatékonyságuk és hatásuk felmérésére;
2. Az Európai Bizottság ex-post értékeléseket készít.

ÉRTÉKELÉSEK FAJTÁI

Ex-ante értékelés: A tagállamoknak a fejlesztési programok tervezése előtt, illetve annak ideje alatt előzetes értékelést kell készíteniük az egyes programok kidolgozása minőségének javítása érdekében. Az előzetes értékelés elkészítéséért az adott program tervezését koordináló irányító hatóság felelős.

On-going értékelés: A tagállamoknak (irányító hatóságoknak) az értékelési tevékenységük keretében kell értékelni a fejlesztési programokat, melynek során az uniós szabályozás meghatározza, hogy minden prioritási tengelyt legalább egyszer értékelni kell a programidőszak során. Annak érdekében, hogy az értékelések tervezése és végrehajtása nyomonkövethető legyen, valamint az értékelésmenedzsment lefolytatásához szükséges feltételek rendelkezésre álljanak, a 2014-2020-as időszakban kötelezően értékelési tervet kell készíteni a tervezett programértékelésekről. (Az értékelési terv nyomonkövetését a monitoring-bizottság végzi el, vizsgálja az elért előrehaladást az értékelési terv végrehajtása, valamint az értékelések során tett megállapításokra reagáló nyomonkövetési intézkedések végrehajtása terén.)

Ex-post értékelés: A programidőszak zárultját követően ex-post értékelések is készülnek. ERFA, ESZA és KA és ETHA finanszírozású programok esetében ezt a tevékenységet az Európai Bizottság végzi.

ON-GOING ÉRTÉKELÉSEK TÍPUSAI

Intézményi és végrehajtási értékelések: Az intézményi értékelések a fejlesztéspolitika végrehajtásának hatékonyságát és az intézményrendszer működését vizsgáló témákat elemzi.

Jellemző értékelési kérdések:

- Csökkentették-e a működési szabályok és struktúrák az adminisztratív költségeket és terheket?
- Megfelelő döntési visszacsatolást biztosítanak a fennálló eljárásrendi szabályok?
- Hogyan érvényesülnek a megkívánt szakmai elvek a végrehajtásban?
- Megfelelő mennyiségű és minőségű humán kapacitás áll-e rendelkezésre a források eredményes kihelyezése érdekében?

ON-GOING ÉRTÉKELÉSEK TÍPUSAI

Eredményességi értékelés: Eredményességi célú értékelés alatt a programok prioritási tengelyeihez meghatározott eredményindikátorok alakulásának értékelését kell érteni.

Jellemző értékelési kérdések:

- A beavatkozás eredményei összhangban állnak-e a célokkal?
- Hogyan alakul a felhasznált források, a tevékenységek és az elért eredmények egymáshoz való viszonya?
- Milyen a partnerek közti együttműködés hatékonysága?
- Mely kulcstényezők hatnak legérzékenyebben az eredményesség biztosítására?
- Hogyan viselkedtek az érintettek a beavatkozás hatására, a feltételezett (elvárható) viselkedéssel reagáltak-e?
- Hogyan reagáltak a finanszírozók és a (potenciális) kedvezményezettek a nem várt külső hatásokra?

ON-GOING ÉRTÉKELÉSEK TÍPUSAI

Hatásértékelések: Hatás alatt az output indikátorok eredményindikátorokhoz való hozzájárulását (beavatkozási logika teljesülését) értjük, a hatásértékelés ezt vizsgálja.

Jellemző értékelési kérdések:

- Milyenek és mekkorák a várt és nem várt hatások?
- A várt és nem várt hatások tükrében megfelelőnek bizonyultak-e a kiválasztott és alkalmazott output indikátorok a célként kitűzött eredmény eléréséhez?
- Vannak-e a beavatkozásnak olyan mellékhatásai más területekre, szektorokra vagy társadalmi csoportokra, amelyek nem kívánatosak, esetleg további beavatkozást tesznek szükségessé?

HATÁSÉRTÉKELÉSEK TÍPUSAI

Elméleti alapú hatásértékelés: célja, hogy beazonosítsa az egyes támogatási típusok hatásmechanizmusait, tesztelje, hogy az egyes lépések hogyan működnek, és melyek a befolyásoló tényezők.

- Ez a típusú vizsgálat elsősorban kvalitatív információkat használ, és megpróbálja feltárni a hatásmechanizmus minden egyes lépését.
- Az értékelés irodalom feldolgozáson, kérdőíves felméréseken, interjúkon és esettanulmányokon keresztül próbálja ezeket a lépéseket beazonosítani.
- Az elméleti alapú hatásértékelés egyik gyakran alkalmazott módszere az úgynevezett bayesi hálózatelemzés (Bayesian Network Analysis). A hálózatelemzés célja, hogy beazonosítsa a támogatások hatásmechanizmusainak egyes lépéseit, és ezekhez lehetőség szerint ok-okozati irányokat, valamint valószínűségeket rendeljen.

HATÁSÉRTÉKELÉSEK TÍPUSAI

Tényellentétes hatásértékelés: célja annak feltárása, hogy egy-egy program, beavatkozás „mennyire működik”. A módszer lényege, hogy összehasonlítja a programban résztvevő (kezelt csoport), illetve a programból kimaradó (kontroll csoport), megfelelően kiválasztott egyedek (vállalatok, személyek stb.) teljesítményét.

A módszerre azért van szükség, mert nem lehet egyszerűen összehasonlítani az adott támogatott program előtti és utáni, illetve a programban résztvevők és nem résztvevők teljesítményét. Az első esetben nem tudjuk, hogy mi történt volna a támogatottal, ha nem vesz részt a programban, a másokban pedig nem lehetünk biztosak abban, hogy a programban résztvevők és kimaradók között eleve nincsen-e különbség.

A cél az, hogy megtudjuk, mi lett volna a programban résztvevőkkel, ha nem vesznek részt a programban, és ezt összevessük azzal a helyzettel, amit a támogatott a program után elért. Mivel az a helyzet, hogy a támogatott nem vesz részt a programban nem megfigyelhető, ezért szükség van ennek a nem létező helyzetnek (angolból átvett szóval tényellentétes [counterfactual] helyzetnek) a mesterséges megkonstruálására. A módszerek minden esetben ennek a tényellentétes állapotnak a megalkotását célozzák, megfelelő kontrollcsoport kialakításával.

HATÁSÉRTÉKELÉSEK TÍPUSAI

Makroökonómiai hatásmodellek: a fejlesztéspolitikai beavatkozások keretében a gazdaságba jutó pénzügyi források összességének a makroökonómiai környezetben és környezetre kifejtett hatásával foglalkozik.

- Vagyis ezek a modellek a beavatkozások által közvetlenül érintett szereplőknél, szereplők által jelentkező hatásokon túlmutató (a GDP-ben, foglalkoztatásban, bérekben, stb. megjelenő), tovaryűrűző változások nyomon követését ragadják meg.
- A Nemzeti Stratégiai Referenciakeret 2007-13-ig tartó időszakában a GDP *volumene* körülbelül 9%-kal lenne magasabb, mint a támogatások nélkül lett volna, abszolút számokra lefordítva ez mintegy 2700 Mrd Ft-ot jelent. A foglalkoztatottak száma pedig 2015-re mintegy 5%-kal lenne magasabb a támogatások nélküli helyzethez képest, ez körülbelül 200 ezer főt jelent.

VISSZACSATOLÁS: AZ EREDMÉNYESSÉGMÉRÉSI KERET

A 2014-2020-as programozási időszakban új elemként, 2019-ben az operatív programok teljesítmény felülvizsgálatára kerül sor az ún. eredményességmérési keret alapján. A teljesítmény felülvizsgálat eredményeképpen egy negatív és egy pozitív ösztönzőből álló következményrendszer lett kialakítva.

A negatív ösztönző célja annak biztosítása, hogy az uniós költségvetés felhasználása ne pazarló vagy kevésbé hatékony módon történjen. Ezért, azokban az esetekben, amikor valamely program prioritási tengelye bizonyíthatóan súlyos elmaradást mutat az eredményességmérési keretben meghatározott indikátorokhoz képest teljesítendő részeredményektől és ez egyértelműen a Bizottság által korábban azonosított gyengeségeknek tudható be, valamint a tagállam nem teszi meg a szükséges korrekciós lépéseket, a Bizottság felfüggesztheti a program számára teljesített uniós kifizetéseket vagy a programozási időszak végén pénzügyi korrekciót hajthat végre.

Pozitív esetben, amikor a program előrehaladása megfelel az előzetesen tervezett céloknak, a programok addicionális forrásban részesülhetnek (teljesítménytartalék: 5-7%-t kitevő összeg).

VISSZACSATOLÁS: AZ EREDMÉNYESSÉGMÉRÉSI KERET II.

Pozitív ösztönzés

Azok a prioritási tengelyek, amelyek teljesítették a mérföldköveket, megkezdhetik az elkülönített teljesítménytartalék összegének felhasználását is, illetve amennyiben nem teljesítő prioritási tengelyek felszabaduló teljesítménytartalékából allokálnak rá további forrásokat is, ezen összeg felhasználását is.

Teljesítettnek minősül egy mérföldkő az alábbi esetekben:

- ha a prioritási tengelyre meghatározott indikátorok száma kettő vagy kevesebb: mindegyik indikátor legalább 85%-os teljesülést mutat,
- ha a prioritási tengelyre meghatározott indikátorok száma három vagy több: egy kivételével valamennyi mutatószám legalább 85 %-os teljesülést mutat úgy, hogy az egy darab kivétel-indikátor legalább 75%-os teljesülést mutat.

VISSZACSATOLÁS: AZ EREDMÉNYESSÉGMÉRÉSI KERET III.

Negatív ösztönzés

1. Elesés a teljesítménytartalék összegétől

Azok a prioritási tengelyek, amelyek nem teljesítették a mérföldköveket, nem kezdhetik meg az elkülönített teljesítménytartalék összegének felhasználását.

2. Súlyos mulasztásból eredő szankciók

Továbbá, amennyiben a teljesítményértékelés során egy prioritási tengelyre súlyos mulasztás állapítható meg, a Bizottság kezdeményezheti az adott prioritási tengely kifizetéseinek felfüggesztését. Súlyos mulasztásnak minősül az alábbi kritériumok együttes teljesülése:

- ha a prioritási tengelyre meghatározott pénzügyi és output indikátorok és/vagy kulcs végrehajtási lépések száma kettő vagy kevesebb: bármelyik alacsonyabb teljesülést mutat, mint 65%; ha a prioritási tengelyre meghatározott indikátorok száma három vagy több: kettő vagy több alacsonyabb teljesülést mutat, mint 65%;
- a nem teljesülés egyértelműen végrehajtási hiányosságoknak tudható be;
- a Bizottság az éves jelentések kapcsán vagy az éves felülvizsgálati értekezletek során jelezte, hogy végrehajtási hiányosságokat vélelmez,
- a tagállam vagy irányító hatóság elmulasztotta megtenni a hiányosságok felszámolására irányuló korrekciós lépéseket.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE